

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
z udziałem zainteresowanej S. W.
o ubezpieczenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 września 2021 r.,
skargi kasacyjnej zainteresowanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 26 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od S. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. adw. Ł. K. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądowi Okręgowemu w B. 120 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej w postępowaniu kasacyjnym, przy czym kwotę tę należy podwyższyć o stawkę podatku VAT.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 26 czerwca 2019 r. zmienił zaskarżony apelacją pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. wyrok Sądu Okręgowego w B. z 24 października 2018 r. i oddalił odwołanie E. Sp. z o.o. w K.

oraz odwołanie S. W. od decyzji pozwanego z 3 czerwca 2016 r., stwierdzającej, że S. W. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu umowy o pracę zawartej z E. Sp. z o.o. z siedzibą w K.. Podstawą negatywnego rozstrzygnięcia była samodzielna ocena zebranego w sprawie materiału i ustalenie braku pracowniczego zatrudnienia. Sąd Apelacyjny oceniając zasadność stanowisk spornej umowy o pracę, jako punkt wyjścia wskazał, że S. W. – przed podjęciem pracy w Spółce E. – leczyła się psychiatrycznie z powodu depresji. W ocenie lekarza była ona niezdolna do pracy, w związku z czym wystawiał jej kolejne zwolnienia lekarskie. Twierdzenia ubezpieczonej, że nie widziała potrzeby przedstawiania tych zwolnień pracodawcy, w żaden sposób nie oznacza, że diagnoza postawiona przez lekarza psychiatrę była błędna. W ocenie Sądu Apelacyjnego, skoro S. W. jeszcze przed zawarciem umowy o pracę leczyła się psychiatrycznie i z tego powodu była uznana za niezdolną do pracy, to trudno uznać aby była w stanie podjąć odpowiedzialną pracę na samodzielnym stanowisku pracy i to w branży, w której nie miała żadnego doświadczenia. W tych okolicznościach znaczenie dla sprawy miał fakt, że w dacie podpisywania umowy, była w ciąży. W ocenie Sądu drugiej instancji wątpliwości budziła także potrzeba zatrudnienia S. W. na stanowisku, w którego zakres obowiązków wchodziło samodzielne prowadzenie nowoutworzonej filii w B.. Podkreślić bowiem trzeba, że strony nie wykazały aby po odejściu jej na zwolnienia lekarskie, Spółka E. pilnie poszukiwała pracownika do obsługi tego biura. Wątpliwym jest w ocenie Sądu Apelacyjnego także, aby poprzez ukończenie studiów o specjalności zarządzania zasobami ludzkimi oraz pracę w salonie kosmetycznym i prowadzenie własnego solarium, S. W. nabyła umiejętności, które przekonywałyby racjonalnie działającego przedsiębiorcę o celowości jej zatrudnienia i powierzeniu samodzielnego prowadzenia biura, dbania o kontakty z kontrahentami w branży paliwowej. W tych okolicznościach uzasadnione wątpliwości budzi stworzenie całkowicie nowego stanowiska pracy, dla osoby która po krótkim okresie zatrudnienia stała się niezdolna do pracy z powodu ciąży. Brak zatrudnienia kolejnego pracownika w jej miejsce – po udaniu się przez nią na zwolnienie lekarskie – rodzi wątpliwości co do celowości i istnienia ekonomicznych przyczyn warunkujących jej zatrudnienie. Ponadto, strony umowy o pracę nie

przedłożyły żadnych dowodów świadczenia przez S. W. pracy, co również miało istotne znaczenie zwłaszcza w świetle twierdzeń, że sporządzane były dokumenty, które następnie wysyłała i prowadzona była korespondencja mailowa. Oprócz zeznań własnych (stron umowy o pracę) oraz zeznań dwóch świadków, w sprawie nie przedstawiono żadnych dowodów mogących potwierdzić wykonywanie przez nią pracy.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów postępowania „art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c., w następstwie którego oraz nieprzestrzegania kompetencji Sądu Apelacyjnego i niespełnienia jego procesowej funkcji (art. 382 k.p.c.) do pominięcia części materiału zebranego w sprawie, braku wyczerpujących ustaleń - a w szczególności poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, pominięcia odmiennych a słusznych ustaleń dokonanych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym ze skutkami wskazanymi w art. 398³ § 1 pkt. 1 i 2 k.p.c. Zarzucane naruszenie wskazanych przepisów postępowania miało istotny wpływ na wynik sprawy. Uchybienia powyższe doprowadziły w konsekwencji do naruszenia prawa materialnego przez błędne uznanie braku podstaw do zastosowania przepisów art. 22 kodeksu pracy, art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. 2017 r., poz. 1778) przez uznanie, że strony nie łączyła umowa o pracę i w konsekwencji twierdzenia braku podstaw do uzyskania przez Skarżącą świadczeń z ubezpieczenia społecznego”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, „że skarga ta jest oczywiście uzasadniona przede wszystkim ze względu na rażące naruszenie przepisów postępowania, w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. przez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, brak należytego uzasadnienia zaskarżonego wyroku z naruszeniem art. 328 § 2 k.p.c. i w konsekwencji naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 22 kodeksu pracy i ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez niezasadną odmowę przyznania Skarżącej statusu pracownika i odmowę na jej rzecz świadczeń z ubezpieczenia społecznego”.

W odpowiedzi pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Z krótkiej treści wniosku wynika, że skarżąca odwołuje się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skarżąca nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skargę kasacyjną wnosi się od prawomocnego wyroku, co tłumaczy wymagania stawiane podstawie przedsądu.

Sąd Najwyższy nie rozpoznaje sprawy tak jak sąd powszechny, również na etapie przedsądu w przypadku odwołania się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skarżąca zadaje się przyjmować, że zarzuty podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.) składają się na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Podstawy kasacyjne stanowią odrębną część skargi i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Oznacza to, że nie zastępują podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia. Na etapie przedsądu ocenia się tylko podstawę przedsądu wskazaną we wniosku. Reguła ta odnosi się również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżąca powinna zatem samodzielnie (odrębnie od podstaw kasacyjnych) wskazać i wykazać naruszenie konkretnych przepisów prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia oczywistej wadliwości rozstrzygnięcia. Skoro punktem odniesienia dla zarzutów podstaw kasacyjnych są przepisy prawa materialnego i procesowego (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), to wymaganie to jest tym bardziej aktualne w odniesieniu do zarzutów szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wobec odrębności podstaw kasacyjnych i podstawy przedsądu zarzuty wniosku nie są wystarczające do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Art. 233 § 1 k.p. dotyczy bezpośrednio ustalenia faktów i oceny dowodów i dlatego - ze względu na ograniczenie wynikające z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz związanie ustalonym stanem faktycznym wynikające z art. 398¹³ § 2 k.p.c. - nie może być podstawą zarzutu kasacyjnego, a więc również zarzutu podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Natomiast art. 328 § 2 k.p.c. nie jest płaszczyzną prawną do podważania podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia. Ponadto uzasadnienie wyroku sporządza się po wydaniu wyroku i z tej przyczyny nie ma wpływu na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Oceny nie zmienia też zarzut wniosku dotyczący art. 22 § 1 k.p. oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Granicę ustaleń stanu faktycznego stanowi dwuinstancyjne postępowanie przed sądem powszechnym. Skromne zarzuty wniosku nie podważają ustaleń stanu faktycznego. Stosunek pracy to sytuacja faktyczna i prawna. Sąd powszechny nie ustalił zatrudnienia właściwego do stosunku pracy, co wiąże na etapie przedsądu. Nie można zatem stwierdzić naruszenia art. 22 § 1 k.p.

Brak jest podstaw do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

O kosztach zastępstwa prawnego pozwanego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 9 ust. 1 pkt 1 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

O kosztach pomocy prawnej orzeczono na podstawie § 4 ust. 3, § 15 ust. 1 pkt 1, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.